

УДК: 581.9(477.82)

**СИНАНТРОПІЗАЦІЯ ФЛОРИ УРОЧИЩА «БІЛИЙ БЕРЕГ»
КОЛКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА (МАНЕВИЦЬКИЙ РАЙОН,
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ)****Л. А. Гамалійчук, І. І. Кузьмішина**

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

З кожним роком в Україні збільшується кількість і зростає вплив синантропних видів на навколишнє середовище. Синантропізація флори, потребує всебічного вивчення антропофільного елементу флори, без характеристики якого неможлива правильна оцінка змін, що відбуваються [1, 3]. Сучасна ботанічна наука розглядає синантропну рослинність як таку, формування та існування якої обумовлене різноманітною виробничою діяльністю людини. До синантропної флори відносять усі види, що спонтанно зростають на антропогенних місцях існування й проникають у трансформовані напівприродні рослинні угруповання, або ті, що стали компонентами певних природних угруповань і поширенню яких сприяє антропогенний пресинг. До синантропних видів, крім дикорослих рослин відносять окремі види культивованих рослин, які іноді трапляються на закинутих місцях і в посівах інших культур як випадковий елемент. Синантропна флора утворена антропофільними видами, які за своїм походженням поділяють на адвентивні (заносні) та апофітні (місцеві). Для території України складено список (понад 1130 видів) таких синантропних видів і охарактеризовані антропогенні екотопи [1].

Урочище «Білий берег» (кв. 3–16, 39 Колківського лісництва Маневицького району) площею 1613 га розташоване в східній частині Волинської області у середній течії р. Стиру. Його територію перетинає автотраса Луцьк – Маневичи. На півдні району проходить межа між Волинською височиною та Поліською низовиною, що також сприяло занесенню рослин водним та автомобільним шляхами. Метою дослідження було вивчення синантропізації флори лісового масиву урочища «Білий берег».

За результатами проведених протягом 2012-2013 рр. польових досліджень нами виявлено 44 синантропних види рослин, що належать до 2 відділів, 20 родин та 35 родів. Кількісний аналіз видів засвідчив переважання *Magnoliphyta*, які складають 97,7 % від загальної кількості видів. Найбагатшою за кількістю видів є родина *Rosaceae* (5 видів; 11,4 %). Біоморфологічний аналіз засвідчив, що за життєвими формами абсолютно переважають трави за еколого-морфологічною класифікацією І. Г. Серебрякова (монокарпиків 19 видів і полікарпиків 21 вид, разом 90,9 %), а за класифікацією К. Раункієра – гемікриптофіти (25 видів; 56,8 %) та терофіти (13 видів; 29,5 %). За відношенням до світлового фактора серед досліджуваних видів переважають геліофіти та сциогеліофіти (по 20 видів; разом 90,9 %), до вологи – мезофіти (19 видів) та ксеромезофіти (13 видів; разом 72,7 %), до ґрунту – мезотрофи (26 видів; 59,1 %). За походженням переважають види апофітної фракції, число яких удвічі більше за число адвентивних видів рослин (табл.). За хроноелементом

серед заносних рослин різниця між археофітами та кенофітами незначна – лише 2 види на користь останніх, що свідчить про поступове формування адвентивної фракції флори урочища.

Таблиця

Розподіл синантропних видів рослин урочища «Білий берег»

Фракція	Кількість видів	
	абсолютна	відносна, %
Апофітна	30	68,18
Адвентивна:	14	31,82
в т.ч. археофіти	6	13,64
кенофіти	8	18,18

Проведений структурний аналіз синантропних видів урочища «Білий берег» засвідчив переважання видів рослин з найкращими показниками для розвитку в нових умовах зростання і підтвердив необхідність подальших спостережень за їх розповсюдженням на території досліджуваного регіону.

Література:

1. Протопопова В.В. Синантропная флора Украины и пути ее развития / В.В.Протопопова. – К.: Наук. думка, 1991. – 204 с.

Науковий керівник – к.б.н., доц. І.І.Кузьмішина